

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-28 / 28.05.2015
/моля цитирайте при отговор/

ДО
Г-Н РУМЕН ЙОНЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА
ПО ПОЛИТИКИТЕ ЗА
БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ОТНОСНО: Законопроекти за изменение и допълнение на Закона за българите, живеещи извън Република България, № 554-01-19, внесен от Волен Сидеров и група народни представители на 04.02.2015 г. и № 554-01-20, внесен от Юлиан Ангелов и група народни представители на 04.02.2015 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЙОНЧЕВ,

По изпратените ни законопроекти за изменение и допълнение на Закона за българите, живеещи извън Република България, № 554-01-19, внесен от Волен Сидеров и група народни представители на 04.02.2015 г. и № 554-01-20, внесен от Юлиан Ангелов и група народни представители на 04.02.2015 г., изразяваме следното становище:

1. По Законопроект за изменение и допълнение на Закона за българите, живеещи извън Република България (ЗБЖИРБ), № 554-01-19, внесен от Волен Сидеров и група народни представители на 04.02.2015 г.

По § 1:

С текста на предлаганата проекторазпоредба (чл. 6 ЗБЖИРБ) се гарантира възможността на българите, живеещи извън територията на

страната да придобият българско гражданство при условията на чл. 15 Закон за българското гражданство (ЗБГ), ако вече не разполагат с такова (придобиване на българско гражданство по произход).

Принципно подкрепяме посоченото изменение, като единствено следва да се има предвид, че съгласно разпоредбата на чл. 10 от Закона за нормативните актове, обществени отношения от една и съща област се уреждат с един нормативен акт от същата степен.

Доколкото целта на ЗБЖИРБ е да подобри комуникацията между българите и българските общности, от една страна, и компетентните държавни органи от друга, а тази на Закона за българското гражданство – да определи условията и реда за придобиване, загубване и възстановяване на българското гражданство, по-правилното систематично място на подобна разпоредба е в Закон за българското гражданство.

По § 2:

С предложеното изменение се цели в процедурата по придобиване на гражданство българският произход на молителя да бъде установяван, освен чрез официални документи и удостоверение от Държавната агенция за българите в чужбина, издадено въз основа на такива, и чрез документи, издавани от Българската православна църква и такива, издавани от организации на българи, живеещи извън Република България, признати от компетентния български държавен орган за поддържане на връзки с тях.

Без съмнение за голяма част от молителите, имащи български произход, снабдяването с официални документи, които го удостоверяват е трудна задача. Поради тази причина практиката на Съвета по гражданство и сега е да приема произхода на молителя за доказан, дори в случаите, в които представените документи са издадени от Българската православна църква.

Доказването на произход чрез документи, издавани от организации на българи, живеещи в чужбина, следва да се извършва при ясен регламент както по отношение на подобни организации, така и за основанията, на които могат да бъдат издавани удостоверенията и възможностите за контрол.

2. По Законопроект за изменение и допълнение на Закона за българите, живеещи извън Република България, № 554-01-20, внесен от Юлиан Ангелов и група народни представители на 04.02.2015 г.

По § 1 във връзка с § 3 (“близък роднина”)

Предложеното изменение разширява кръга лица, които следва да бъдат третираны като такива от български произход. Предлага се освен

тези, чиито родители са българи, като лица от български произход да бъдат възприемани и тези, които имат роднина по съребрена линия до шеста степен, с установен български произход. В други действащи нормативни актове в българското право, обаче, произходът се определя единствено от родителите – чл.60 и чл.61 от Семейния кодекс.

За да се избегне възникване на конфликт на дефиниции, при промяна на този принцип в ЗБГ е препоръчително да се уточни, че това определение се ограничава единствено за целите на настоящия закон.

По § 2 (чл.3, ал.2):

С предложеното изменение се предвижда възможност при липса на официални документи, удостоверяващи произхода на едно лице, такъв да може да бъде доказван с нотариално заверена декларация.

Както ще бъде коментирано в заключението на настоящото становище, разширяването на кръга документи до включване в кръга им на собственоръчни декларации, води до изоставяне на общия подход на закона за документално установяване на кръвна връзка.

Заключение

По принцип, при придобиване на гражданство са възможни два подхода - принцип на произхода (на кръвта) и принцип на самоопределянето. Към момента в производството по чл.15 от Закона за българското гражданство е възприето произходът да се определя от родителите (принцип на кръвта). Изхождайки от този принцип, законът урежда процедурни и институционални форми и гаранции за установяване с определена сигурност на факта на произхода на лицето.

Съвкупната оценка на двата законопроекта сочи, че с тях едновременно се разширява кръгът лица, които ще бъдат третирани като такива от български произход за целите на натурализацията и документите, чрез които такъв произход ще бъде доказван.

Разбира се, възприемането на такъв подход е изцяло в дискрецията на законодателната власт. От чисто практична гледна точка, обаче, при подобно разширяване на обхвата на тези ключови за ефективното администриране на принципа на установяване на кръвния произход елементи, би се стигнало до смесване на двата, възприети в световен мащаб, подхода. При това – подобна хибридикация не задължително ще води до комбиниране на позитивите от двата модела. Възможно е без да въведем предимствата на модела на самоопределянето, да затрудним допълнително прилагането на модела на кръвния произход, запазвайки инфраструктурата, свързана с документалното установяване на определени обстоятелства, но при въвеждане на значителен брой алтернативи и

изключения. От чисто административна гледна точка, прилагането на подобни процедури може да доведе до по-висока несигурност, възможности за заобикаляне и изкористяване на закона.

При тези степени на „отваряне” на принципа на установяване на кръвна връзка следва внимателно да се обмисли цялостно преминаване към модела на „самоопределяне”. Така, в един изцяло нов закон на основата на добрите практики на страните от ЕС, биха могли да се уредят детайлно елементите на един процес на деклариране и ангажиране с принадлежност към българската държава и нейни основни правни, културни и ценностни атрибути. Така например, биха могли да бъдат въведени изисквания за познаване на историята на България, конституционното устройство и културата на страната, отличното владение на български език и да бъдат въведени надеждни механизми за тяхната проверка. Разбира се, подобен подход по никакъв начин не би засегнал прилагането на изчерпателна проверка на всеки кандидат от гледна точка на национална сигурност, а и други легитимни съображения. В много отношения, подобна процедура, фокусирана не толкова върху независещи от личния избор на човека обстоятелства (като произхода по кръв), а основана на заявяването и придържането към един личен, осъзнат избор на принадлежност, би предоставила и една много по-гъвкава платформа за провеждане на политика по отношение на българските общности извън границите на републиката. Същевременно, при нея биха отпаднали и голяма част от бюрократичните елементи, които създават несигурност и среда за различни нередности.

Предлагаме да бъде поискано съответно становище и от МВР и от ДАНС, които имат компетентност във връзка с прилагане на Закона за българското гражданство и Закона за чужденците в Република България.

МИНИСТЪР:

ХРИСТО ИВАНОВ

1040 София, ул. "Славянска" №1
тел.: 02/ 92 37 555, факс: 02/ 987 00 98
www.justice.government.bg